

*О.В. Кантасва, канд. екон. наук, доц.,
Севастопольський інститут банківської справи
Української академії банківської справи НБУ*

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УПРАВЛІННІ ІННОВАЦІЙНИМИ ПРОЦЕСАМИ

Бухгалтерський облік є засобом інформаційного забезпечення процесу прийняття управлінських рішень при здійсненні інноваційної діяльності на підприємстві. Система бухгалтерського обліку забезпечує безперервний процес фіксації первинної інформації про господарські операції, групування даних за певними ознаками, напрямками, періодами та надання оперативної, достовірної та своєчасної інформації про інноваційну діяльність підприємства.

Роль бухгалтерського обліку в управлінні інноваційною діяльністю полягає в наданні інформації для:

- формування інноваційної стратегії підприємства і визначення особливостей її формування;
- визначення шляхів удосконалення техніко-технологічної бази підприємств і галузей;
- розрахунку витрат на створення інноваційного продукту;
- бізнес-планування майбутніх фінансових надходжень і норми рентабельності;
- обґрунтування напрямів зниження витрат на створення інноваційного продукту за умови збереження його якості;
- формування системи організації і методології відображення доходів, витрат і фінансових результатів у процесі створення і функціонування інноваційного продукту.

Метою бухгалтерського обліку інноваційної діяльності є створення інформаційної бази для управління процесами розробки, впровадження і реалізації інновацій на підприємстві. Завдання бухгалтерського обліку полягають у реалізації напрямів створення, впровадження і продажу інновацій і включають таке: оцінку інноваційної діяльності; надання оперативної інформації для управління процесами розробки, впровадження і реалізації інновацій; ведення реєстрів аналітичного і синтетичного обліку для відображення процесів інноваційної діяльності; надання управлінської, бухгалтерської і статистичної звітності для контролю за процесами створення, впровадження і реалізації продуктів інноваційної діяльності.

З метою визначення рівня виконання вказаних завдань системою бухгалтерського обліку необхідним є визначення об'єктів облікового відображення інноваційної діяльності та її результатів. Результатом інноваційної діяльності є інноваційна продукція, яка може мати конкретну

матеріальну форму або бути в нематеріальній формі (наприклад, ноу-хау). З метою забезпечення права власності на результати інноваційної діяльності розробником або автором даного продукту необхідно оформити відповідні права. Творці нововведень оформлюють на них авторські і суміжні з ними права. Виникає таке юридичне поняття, як інтелектуальна власність. Вказані права є підтвердженням відображення прав інтелектуальної власності в системі бухгалтерського обліку. Основне призначення функції обліку, її бухгалтерського напрямку насамперед полягає в інформаційному забезпеченні всіх інших складових загального управлінського процесу. Побудова науково обґрунтованої системи бухгалтерських моделей економічних об'єктів підприємства, в даному випадку моделей сукупного інноваційного процесу – витрат, джерел їх покриття, власне інноваційного продукту, доходів, результатів, з одного боку, тобто з бухгалтерської, класичної і звичної всім точки зору, а також участь облікового персоналу в управлінні шляхом доцільності його децентралізації, введення в центри управління інноваційних процесів – з іншого. Саме ці аспекти його діяльності визначають місце і позитивне значення фахівців із обліку й аналізу в цілісному управлінському процесі інноваційною діяльністю.

Прийнято як аксіому, що два вихідні моменти визначають обґрунтованість підходів до розв'язання проблеми. Це, по-перше, класифікація процесів за сукупністю ознак, яка має бути покладена в основу побудови інформаційних моделей інноваційного процесу. По-друге, це кібернетичні закони необхідного розмаїття і інтеграції функцій управління.

Процеси, що класифіковано за широтою охоплення, характером кооперації, організаційними формами, можуть із достатнім рівнем ефективності здійснюватися в спеціальних підрозділах цільової спрямованості, на яких покладається виконання всіх етапів інноваційного процесу – від оцінки наукового потенціалу до використання інноваційного продукту.

Кантаєва, О.В. Концептуальні проблеми розвитку системи бухгалтерського обліку в управлінні інноваційними процесами [Текст] / О.В. Кантаєва // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : збірник тез доповідей XIII Всеукраїнської науково-практичної конференції (28-29 жовтня 2010 р.). - Суми УАБС НБУ, 2010. - Т. 2. - С. 84-86.